

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1833. 13. Oktober.

41ma lappa.

Taunas sinnaš.

No Tauries walsts Kreemu semmē pee melnas juhras. Arri melnā juhrā filki dšhwo un sčee pawiffam naw siktaki pahr teem, ko tee Ollenderi sawā juhrā dabbu; bet Kreemu semmē wehl ihstēni ne proht nedš winnaus sweijohē, nedš fahliht. — Ollenderi pee sawas sweijas itt gudri ismanna to laiku, kad siwis woi laisch ifrus, woi wehl naw pilnā augumā; tahdā laikā winnaus ne mas ne sweijo un kad arri ihstēnā laikā kahdi puffeduschi tihlōs rohdahs, tad sčohs tuhlihn mett atpakkat juhrā. Bet tē: tik ka pirmajs bars pawaffarā pee mallas rahdahs, tad jau aplam fahk sweijohē un weenā gabbalā sweijo lihds paschaj ruddeni, kaut gan tee filki tur tik no Labrenzeem nahk pilnā augumā un trefnumā. Tā landis, sawu juhrū istukšchodami, few un wehl behrnu behrneem aplam paschi darra skahdi. Raug', taggad jau gaddahs, ka tik pa trim gaddeem labba sweija irr un zettortajs arween tik tukšs, ka sweineeki baddu mirstu, ja sawus rublitus ne jau eepreekschu buhtu taupijuschu. Gan jau wehl juhrā labs pulziusch filku buhs eekschā; jo pehrnā gaddā sweineeki pa tahm 18 weetahm, kur sweijoja, wairak kà puffeduschu tuhkstohsch reis tuhkstohsch gabbalus irr iswilkuschi, ko par 100,000 rubteem pahrdewe. Pahrdohd wišwairak Otschakowes pilssehtā, kur no daschahm puffedem Schihdi atnahk, winnaus uspirkt. Bet wehl dauds wairak naudas laurini ar saweem filkeem pelnitu, ja sinnatu winnaus labbaki fahliht. Sahls nu gan branga, kas winneem tai semmē irraid un ko no ta esera uhdens iswahra, ko sawz to farkanu esaru; bet winni filku fortes labbi ne isluhko, eeleek fahlijumā, kahdus tik sadabbu. Rā nu tahdi zilweki wehl, kà tak tee Ollenderi darra, us to luhkohs, no kahda kohka ta muzza taifita, kur sawas siwis eeleek! — Waldineeki sčho gaddu weenu Ollenderu, kas

fawâ semmê leels meisteris blijs, filkus sweijohet un sahliht, winneem irr atfuhthi-
jufchi, lai tas sawu skunsti winneem reemahza. Redsefun, woi tee filki, ko winsch
jau eesahlijis, buhschoht teescham labbaki pahp pascheem sweineeku sahlihteem.

No Entenderu semmes. Naw gaddam tik dauds deenu, zif jaunu un
gudru leetu tee Entenderi pa katru isdohma. — Kas tik to kohku ehziu pasihst,
kurrâ pats dsihwo, tas gan jau tohti brihnopees, kad pirmureis leelu nammu
dabbuhs redseht, kas gluschi no afmineem irr usbuhwehts. Bet ko winsch tad
fazzihis, kad, aisbrauzis us Entenderu semmi, tur daschu nammu raudsihs, kas
no tibras dselses, bes kohkeem un bes afmineem irr ustaisihis? Mutti ween
usplehshis un saufs: brihnums! — Zahdu dselses nammu jau daschi tur irr
gattawi un wehl arween usbuhwe jaunus. Bet kas 18râ August Breitenes-pils-
fehtrâ notikke ar to pasauligi leelu puffu-nammu, ko tur no dselses patlabban
ustaisija? — Jums jau bija gattaws, glahses jau wiffas sapirktas un stekkes
to paschu deenu wehl nonemtas. Strahdneeki, namma eekschâ pahru stundinu
jau dsirdejufchi dselses tã brakschkejam, isbihjahs un muddigi skrehje ahrâ. Pehz
masu brihtinu tahs brihnum' leelas un resnos dselses stangas, kas wiffur balku
weetâ bija, gabbal gabbalds faprahge un wifs nams sagahsahs. Naw brih-
nums; jo namma wirsgallâ wiini dselses tik mas bija taupijufchi, ka, kad stekkes
nonemtas, wifs jums tuhlihu sahze dohtees us leiju. Za dselse, ko pee wiffa
schi namma tehreja, masak' ne swehre, ne kã 3000 birkawus. Skahde nu gan
leela, bet ne zif ilgi, tad atkal no jauna to paschu nammu sahks buhweht.

No Antwerpenes pilsfehrtas, Ollenderu semmê. Zat zikkadellê
tur blakkam, kurras dehl wehl pehrnâ gaddâ Belgeram un Ollenderam leels strib-
diusch bija un ko Belgeris beidsiht ar Sprantscha palihgu uswarreja, dauds
brangi Ollenderu karrawihri no Sprantscha neganti leeleem gabbaleem tikke no-
schauti, un turpatt arri glabbati. Taggad tur pee weena kappa ifnakti atnahf
funs, tas wirsû kassa un rohft; zif warredams, kamehr deenina aust; tad atkal
skreen nohst, neweenam zilwekam ne sinnoht, kur pa deenu sheppjahs. Winna
kungs gan tannî kappâ buhs guldinachts, un to winsch labpracht gribb atkal dab-
buhst ahrâ, wehl taggad ne aismirsis, ko tas wiinam labbu irr darrijis. Za
jau pats neprachtigs lohps tohs zilwekus wiffus leek kaunâ, kas ne paldeews ne
salka teem, kas winneem labbu darrija.

No Seemeka-Amerikas. Teem laudim par spihthi, kas wiffseem stipreem
dsehreeneem irr atfazzijufchi un par sahtribas-beedreem nosauzahs, zitti turpatt
Wirgihnies walsti taggad irr sabei drojufchees, kas leelahs, ka uhdeni ne mas ne
aemmohet muttê; neds gribbedami teem laudim un kungeem skahdi padarriht, kas
tak no stipru dsehreenu fataisichanas un pahrdohschanas isteek, neds warredami
fawus gruhcus darbus pasrahdaht bes teem, wiini fohlshs sahtribas-beedreem
arween pretti buht. — Tee mulki! woi tad ne sinn, ka pats sirgs zittu jau ne
dserr, ne kã uhdens, un tatschu leelu wesumu nowelk, ka puti' ween, — ka paschas
sudmallas, kas tak tik warren' stipri strahda, tihri no uhdens ween teek dsichtas,

un ka turpretti teem laudim, kas us leeku dserfchanu dohdahs, jo deenas jo wairak prahts un wiffi spehki juhð. Luh! schè! jau tew trihð rohka, kad tif weenu paschu tschahrku metti eekschâ. — Raut gan skaidri wehl ne sinnam, woi ne arri jau muhsu pussè kahda sachtibas-beedriba kur uszelta, tatschu to jau daschreis effam nomannijuschî, ka arri tè dauds kauschu dsihwo, kas tahdahm beedribahm irr taisni prettineeki. Domehr katram tee wahrði labbi ja-apdohma, ko Pestitajs fakka: "Sargajtees, ka kahdu brihði juhfu firdis ne kluhst apgruhtinatas ar leeku ehfchanu un peedserschanu." (Luhf. 21, 34.)

Tas tschuhfsku kambars Italias semmè.

Brihnischfigs irr Deews padohmâ un seels darrifchanâ. To apleezina arribsan wifs wianna raddijums, ja zilweks apdohmigi wehrâ leek tohs daschadus brihnumus, ko winsch wirs pasaules atrohd. — Par weenu tahdu brihnumu taggad stahstischu.

Ne wiffai tahð no Italieneru meesta, ko Salsa sauð, kahdas 8 juhðses no ta pilsatina Bratschiagno, tur weens akminu kambars atrohnahs, tschufku-kambars deewehts. Schis kambars tà, kâ feets, wiffgarram ar dauds zaurumeem isurbinahts. Pawassarâ no scheem zaurumeem isleen seels pulks sawadu tschuhfsku, kas pawiffam nekaitigas. — Tè nu gaddijahs wezzôs laifôs, ka weens Keemeris, spitaligs buhdams, gribbeja eet masgatohs kahdâ awotâ, kas turpatt tuhsumâ un kam seels spehks effoht tohs spitaligus schëhstihð, kâ laudis sazzija. Bet winsch apmaldijahs no zetta, un kad nu nakts tam nahze wirsü, tad winsch bailigs palizzis, mefleja kaufahdu weetinu, kur pahrgulleht par nakti. Gaddijahs winnam scho paschu akminu kambari redseht, un winsch tur eegahje. Eenahzis winsch atradde kambari itt filtu, nogehrbâhs un nomettahs pee semmes un aismigge. Tif ka aismidssis, tad tahs tschuhfks no saweem zaurumeem islihde, gahje klahð pee scha zilweka un aptinnahs tam ap wiffu meefu. Bet winsch neneeka ne jutte, stipri aismidssis buhdams. — No rihta zeldamees, winsch dohmaja tuhstihð us sawu zellu, sahze kahjas apauht un drehbes muggurâ wilkt, bet brihnums winnam bija, kad sawu meefu ap-luhkoja un to gluschi tihru atradde. Winsch nu zehlâhs tikfufcht, un redsi! winsch itt weegli warreja staigahð; mannija, ka winsch tà kâ no jauna peedsimnis: wifs gruhtums bij' nohst, wiffas sahpes kâ ar rohku nonemtas. Sirds weeglaka tam tap-pusi, prahtinsch drohschaks, winsch atradde arri sawu ihstenu zellu un gahje us awotu un rahdijahs teem wihreem, kas tur par ahrsteem likti, un tee tam weenprahtigi apleezinaja, ka winsch jau pawiffam effoht schëhstis. — Sinuams, eesahkumâ laudis tahdu schëhstifchanu par leeku brihnumu turreja, jo neweens ne warreja saprast, kâ tà effoht notizzis un pats tas wihrs arri ne spehje ihstenu sinu doht par to, kas ar winnu kanni kambari notizzis, jo winsch tobrihd' bija aismidssis un zeeti duffeja, kam mehr tahs tschuhfks winnu ahrsteja. Bet pehz laika, kad dsikaki mefleja, tad gan ikweens nopratte, ka tas nahkoht no tahm tschuhfksahm, un nu wiffi, kam ween kahda wahjiba bija, woi spitaliba, woi kalla rohse, — tee wiffi tur pawassarâ tikfe aiswesti, nogehrbti un sehðinati pee semmes. Tif lihðs kâ tahs tschuhfks juhð,

wahju zilweku tur effam, tad tahs nahk no wiffahm mallahm, aptinnahs tam ap wehderu un laisa un sibsch, kamehr winfch isahrstehs. Un tomehr tfehuhffas pafchas ne sprahgst wifs no tahdas ahrstefchanas, nei tahm arri kahds taunums tihk zaur to, bet wiffuwairaf tahm tahda laisfchana ittin mihta, ta ka zilwekam kahds gahrds kummofis. —

To nu apdohmajohr, woi mums ne waijag' brihnitees, ka Deews ir tahdam ne-labbam putnam tahdu brihnifchfigu spehku irr dewis? — Daschs, kas sinn, jaw daschu brihdi sawa prahca buhs dohmajis: "kapeh3 taf tas mihtais Deews tahs tfehuhffas raddijis, kas jaw no pafaules eefahkuma taunu ween darrija?" bet redsi? eekfeh Deewa rohlahm ir ta nahwe tohp par dsihwibu, un kas nahwigs dsennuls par wesselibas rihki. — Ak! "zil leeli irr tawi darbi af Kungs! tu effi tohs wiffus ar gudribu darrijis, ta semme irr pillu no tawa padohma." (Dahw. ds. 104, 24.)

Rln.

X17tas mihtlas usminna: Rahposta galwina woi putninfch.

Sinna, zil naudas 10. Oktober-mehn. deena 1833 eekfeh Rihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Makfaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrziaus smaggu	1 50	1	pohbu (20 mahrzineem) wastu	5 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka	— 90
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fweefta	2 15
—	ausu	— 60	—	dseltes	— 65
—	sirau	1 30	—	linnu, frohna	2 —
—	rupju rudsu = miltu	1 40	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu	1 60	—	kannepu	1 —
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2 20	—	schfihitu appinu	2 —
—	meeschu = putraimu	1 50	—	neschfihitu seb prezzes appinu	1 20
—	eefala	1 10	—	muzzu filku, eglu muzzu	6 —
—	linnu = sehklas	4 —	—	lasdu muzzu	6 50
—	kannepu = sehklas	1 10	—	fwalkas fahls	4 —
1	wesumu seena, 30 pohbus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 50
barrotu	wehrschu gaktu, pa pohbu	1 —	—	wahiti brandwihna, puffedegga	11 —
			—	diwdegga	13 —

Woenu sudraba rubli warreja dabduht par 360 kapeikeem warra naudas.

17hsf 10. Oktober pee Rihges irr atnahkufchi 876 fuggi un aisbraukufchi 786.

„ 6. Oktober pee keepajas irr „ 167 „ „ „ 156.

Brihw drikketh. No juhrmallas, gubbernemtu augstas waldischanas puffed:

Dr. E. E. Napierfky.